ВІННИЦЬКИЙ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ УНІВЕРСИТЕТУ «УКРАЇНА»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор інституту
Ганна ДАВИДЕНКО
«02» липня 2026 р.

ПРОГРАМА СПІВБЕСІДИ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

Рекомендовано до затвердження
на засіданні вченої ради інституту
протокол № 5 від «02» липня 2026 р.

Вінниця – 2026

Упорядник: спеціаліст вищої категорії, старший викладач кафедри бізнесу і права Олеся Михайлівна Олійник.

Розглянуто на засіданні
кафедри бізнесу і права
Протокол №11
від «25» травня 2026 р.
Завідувач кафедри
Віталій ДАВИДЕНКО

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....4
Програма співбесіди з історії України 6
Критерії оцінювання співбесіди з історії України.....12
Список рекомендованої літератури.....15

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма співбесіди з історії України укладена для перевірки знань, умінь і навичок вступників на основі ПЗСО, НРК5 до Вінницького інституту Університету «Україна» для осіб зі спеціальними умовами участі у конкурсному відборі за ступенями молодшого бакалавра, бакалавра відповідно до вимог, які висуваються до претендентів на навчання у закладах вищої освіти.

Основним критерієм для зарахування на навчання є знання вступника та його спроможність навчатися у вищому навчальному закладі. Саме для виявлення рівня знань абітурієнта приймальна комісія проводить співбесіду з історії України.

Програма співбесіди з історії України при прийомі на навчання за ступенем молодшого бакалавра/бакалавра укладена відповідно до чинної програми НМТ з історії України, затвердженої наказом МОН України №696 від 26.06.2018 р. За своїм змістом завдання охоплюють усі розділи історії України.

Готуючись до співбесіди, слід користуватися програмами, підручниками та посібниками затвердженими Міністерством освіти і науки України. На підставі цих програм складено перелік завдань для співбесіди.

Мета співбесіди полягає у визначенні рівня теоретичних знань, практичних умінь і навичок абітурієнта з історії України, необхідних для опанування освітніх компонентів за програмою підготовки фахівця освітнього ступеня молодший бакалавр/бакалавр.

Вимоги до здібностей і підготовленості вступників:

Задля успішного засвоєння освітньо-професійної програми молодшого бакалавра/бакалавра вступники повинні мати середню освіту та здібності до оволодіння знаннями, уміннями й навичками з навчальних дисциплін професійного спрямування. Обов'язковою умовою є вільне володіння державною мовою.

Умови співбесіди з історії України:

– на співбесіді абітурієнтові пропонують 3 питання;

– для підготовки до співбесіди абітурієнту передбачено 30 хвилин

– для відповіді – 15–20 хвилин

– на додаткові (уточнювальні) запитання – до 10 хвилин.

Співбесіда з історії України проводиться не менше ніж двома членами комісії з кожним вступником, яких призначає голова предметної комісії згідно з розкладом у день вступного випробування. Під час співбесіди, вступникам задається не менше трьох питань з історії України. Під час співбесіди члени екзаменаційної комісії відмічають правильність відповідей в аркуші співбесіди, який по закінченню вступного випробування підписується членами відповідної комісії. На аркушах не допускаються будь-які умовні позначки, що б розкривали авторство роботи.

Перескладання співбесіди не дозволяється. Під час проведення вступного випробування забороняється користуватись електронними приладами, підручниками, навчальними посібниками та іншими матеріалами, якщо це не передбачено рішенням Приймальної комісії.

ПРОГРАМА СПІВБЕСІДИ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

Тема 1. Вступ до історії України

Поняття історичного простору і часу. Історичні джерела та їхні види (писемні, речові, усні). Історичні факти, події, явища, процеси. Історична карта як джерело інформації. Періодизація історії України.

Тема 2. Стародавня історія України (до IX ст.)

Найдавніші культури на території України (палеоліт, неоліт). Трипільська культура: господарство, поселення, мистецтво. Кочові народи українських степів: кімерійці, скіфи, сармати. Скіфське царство, його культура (золота пектораль).

Античні міста-держави Північного Причорномор'я (Ольвія, Херсонес, Пантікапей). Велике розселення слов'ян. Перші слов'янські політичні утворення: антський союз.

Тема 3. Русь-Україна (Київська держава) (IX – поч. XII ст.)

Виникнення Київської Русі. Норманська теорія. Перші князі: Аскольд і Дір. Об'єднання Новгорода і Києва Олегом. Походи Олега на Царгород.

Діяльність князів Ігоря, Ольги (реформа оподаткування), Святослава. Походи Святослава, розгром Хозарського каганату.

Прийняття християнства Володимиром Великим (988 р.). Розквіт держави за Ярослава Мудрого. "Руська правда". Культура Київської Русі: Софіївський собор, Золоті ворота, мозаїки, фрески. Шлюбна дипломатія. Володимир Мономах і його "Повчання дітям". Початок феодальної роздробленості.

Тема 4. Королівство Руське (Галицько-Волинська держава). Монгольська навала (кін. XII – XIV ст.)

Утворення Галицько-Волинської держави Романом Мстиславичем (1199 р.). Розквіт за Данила Романовича. Боротьба з Золотою Ордою, поїздка до Батия

(1245 р.). Коронація Данила Галицького (1253 р.). Монгольська навала 1239-1241 рр., руйнування Києва (1240 р.). Занепад і втрата незалежності Галицько-Волинської держави.

Тема 5. Руські удільні князівства у складі іноземних держав у другій половині XIV – першій половині XVI ст. Кримське ханство

Українські землі у складі Великого князівства Литовського та Польщі. Битва на Синіх Водах (1362 р.). Кревська унія (1385 р.). Утворення Кримського ханства (1449 р.). Початок формування української народності.

Тема 6. Українські землі у складі Речі Посполитої в другій половині XVI ст.

Люблінська унія (1569 р.) та утворення Речі Посполитої. Становище українського населення: соціальний, національний та релігійний гніт. Берестейська церковна унія (1596 р.). Виникнення козацтва. Запорозька Січ. Організація та побут козаків. Реєстрові козаки. Початок козацьких повстань (Криштоф Косинський, Северин Наливайко).

Тема 7. Українські землі у складі Речі Посполитої в першій половині XVII ст.

Козацькі повстання 1620-1630-х рр. (Тарас Трясило, Павло Бут, Яків Острянин). Діяльність Петра Сагайдачного. Культурне та церковне життя, братства.

Тема 8. Національно-визвольна війна українського народу середини XVII ст.

Причини, характер і рушійні сили війни. Постать Богдана Хмельницького. Основні битви: Жовті Води (1648), Корсунь (1648), Пилявці (1648), Берестечко (1651). Зборівський і Білоцерківський договори.

Переяславська угода (1654 р.) та її оцінка. Війна з Московією 1654-1657 рр. Смерть Хмельницького.

Тема 9. Козацька Україна наприкінці 50 – 80-х рр. XVII ст.

Період Руїни. Гетьмани: Іван Виговський (Гадяцька угода 1658 р.), Юрій Хмельницький, Павло Тетеря, Іван Брюховецький, Петро Дорошенко. Андрусівське перемир'я (1667 р.). "Вічний мир" з Польщею (1686 р.).

Тема 10. Українські землі наприкінці XVII – в першій половині XVIII ст.

Гетьман Іван Мазепа. Північна війна. Полтавська битва (1709 р.). Перехід Мазепи на бік шведського короля. Поразка та наслідки. Конституція Пилипа Орлика (1710 р.) – перша європейська конституція. Ліквідація автономії Гетьманщини.

Тема 11. Українські землі в другій половині XVIII ст.

Останні гетьмани. Ліквідація Запорозької Січі (1775 р.). Розділи Речі Посполитої та входження Правобережжя до складу Російської імперії. Початок промислового розвитку (Донбас, Кривий Ріг).

Тема 12. Українські землі у складі Російської імперії наприкінці XVIII – в першій половині XIX ст.

Соціально-економічне становище. Кріпосне право. Національне відродження. Діяльність Кирило-Мефодіївського братства (1846-1847 рр.). Тарас Шевченко. Валуєвський циркуляр (1863 р.).

Тема 13. Українські землі у складі Австрійської імперії наприкінці XVIII – в першій половині XIX ст.

Становище українців Галичини, Буковини, Закарпаття. Національне відродження в західноукраїнських землях. "Руська трійця" (Маркіян Шашкевич, Іван Вагилевич, Яків Головацький).

Тема 14. Культура України кінця XVIII – першої половини XIX ст.

Розвиток української культури. Діяльність Івана Котляревського. Архітектура, живопис, музика.

Тема 15. Українські землі у складі Російської імперії в другій половині XIX ст.

Реформи 1860-1870-х рр. (скасування кріпацтва, земська, судова). Розвиток капіталістичних відносин. Діяльність українських громад. Емський указ (1876 р.). Культурне життя.

Тема 16. Українські землі у складі Австро-Угорщини в другій половині XIX ст.

Галичина - "український П'ємонт". Діяльність Михайла Грушевського, Івана Франка. Товариство "Просвіта". Наукове товариство імені Шевченка.

Тема 17. Культура України в другій половині XIX – на початку XX ст.

Розвиток літератури, мистецтва, науки. Постаті: Леся Українка, Михайло Коцюбинський, Микола Лисенко.

Тема 18. Українські землі у складі Російської імперії в 1900-1914 рр.

Революція 1905-1907 рр. в Україні. Створення українських політичних партій (РУП, УСДРП, УНДП). Початок індустріалізації.

Тема 19. Українські землі у складі Австро-Угорщини в 1900-1914 рр.

Діяльність українських політичних партій у Галичині.

Тема 20. Україна в роки Першої світової війни (1914-1918)

Початок війни. Українські землі – арена бойових дій. Легіон Українських Січових Стрільців. Становище населення. Початок національно-визвольного руху.

Тема 21. Початок Української революції (1917 – початок 1918)

Українська Центральна Рада та її Універсали (I-IV). Проголошення УНР (1917 р.). IV Універсал – проголошення незалежності (22 січня 1918 р.). Берестейський мир.

Тема 22. Розгортання Української революції. Боротьба за відновлення державності (1918-1921)

Гетьманат Павла Скоропадського (квітень-грудень 1918 р.). Директорія УНР (грудень 1918 р.). ЗУНР (Західноукраїнська Народна Республіка). Акт Злуки (22 січня 1919 р.). Варшавський договір з Польщею. Ризький мир 1921 р. – втрата Західної України.

Тема 23. Встановлення комуністичного тоталітарного режиму в Україні (1921-1930-ті рр.)

УРСР у складі СРСР. Політика "коренізації". "Розстріляне відродження". Голодомор 1932-1933 рр. як геноцид українського народу. Політичні репресії 1930-х рр. (Великий терор).

Тема 24. Утвердження більшовицького тоталітарного режиму в Україні

Завершення колективізації та індустріалізації. Суспільно-політичне життя.

Тема 25. Західноукраїнські землі в міжвоєнний період (1921-1939)

Українці під владою Польщі, Румунії, Чехословаччини. Діяльність ОУН (Організація українських націоналістів). Карпатська Україна (1939 р.).

Тема 26. Україна в роки Другої світової війни (1939-1945)

Приєднання Західної України, Буковини та Бессарабії до УРСР. Напад Німеччини 22 червня 1941 р. Нацистський окупаційний режим, Голокост (Бабин Яр). Радянський тил. Діяльність ОУН-УПА. Волинська трагедія 1943 р. Визволення України 1944 р.

Тема 27. Україна в перші повоєнні роки (1945 – поч. 1950-х)

Відбудова народного господарства. Депортації кримських татар, греків, німців. Закінчення збройної боротьби УПА. Голод 1946-1947 рр.

Тема 28. Україна в умовах десталінізації (сер. 1950-х – 1960-ті)

Смерть Сталіна. Хрущовська "відлига". Культурний рух "шістдесятництво". Дисидентський рух.

Тема 29. Україна в період загострення кризи радянської системи (1970-1980-ті)

Економічний застій. Чорнобильська катастрофа 1986 р. Перебудова. Діяльність Народного Руху України. Початок національного відродження.

Тема 30. Відновлення незалежності України (1991 р.)

Акт проголошення незалежності України (24 серпня 1991 р.). Всеукраїнський референдум 1 грудня 1991 р. Обрання першого Президента – Леоніда Кравчука.

Тема 31. Становлення України як незалежної держави (1991 – поч. 2000-х)

Прийняття Конституції України (1996 р.). Президентство Леоніда Кучми. "Кассетний скандал". Економічні реформи.

Тема 32. Творення нової України (з 2004 р.)

Помаранчева революція (2004 р.). Революція Гідності (Євромайдан, 2013-2014 рр.). Анексія Криму. Війна на Донбасі. Надання Томосу Православній церкві України (2019 р.). Повномасштабне вторгнення росії (24 лютого 2022 р.). Збройний опір. Євроінтеграція, статус кандидата в ЄС. Сучасні виклики.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ СПІВБЕСІДИ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

У процесі оцінювання відповіді вступника варто керуватися такими критеріями: правильність і повнота відповіді; ступінь усвідомленості, розуміння вивченого; здатність практично реалізувати набуті знання; мовленнєве оформлення відповіді; рівень самостійності вступника під час відповіді.

Відповідь має бути зв'язною, логічно послідовною. Відповідаючи, вступник повинен виявляти теоретичні знання різних розділів історії України; уміти практично застосовувати матеріал, аналізувати визначені програмою явища.

Відповідь вступника оцінюється, результат мотивується.

Оцінювання знань абітурієнтів проводиться за 200-баловою шкалою. При цьому використовуються такі критерії:

не зараховано	Вступник виявляє незнання теоретичного матеріалу з історії; ключові питання розкриває неповно, непослідовно, з помилками; помиляється у визначенні основних історичних понять та дат; фрагментарно характеризує окремі явища; припускається суттєвих помилок при аналізі причинно-наслідкових зв'язків, не користується науковою термінологією; не виконує більше половини запропонованого завдання. Відповідь характеризується низьким рівнем усвідомлення. Не може робити самостійні висновки, узагальнення.
100-110 балів	Вступник відтворює менш як половину матеріалу, про який запитують; може дати відповідь із кількох простих речень; робить помилки у визначенні основних історичних понять і дат; виявляє поверхове знання та розуміння основних причин та наслідків історичних подій; не має сформованих практичних умінь і навичок характеризувати явища; обґрунтовує причини або наслідки окремі подій; висловлювання не є завершеним текстом, виклад матеріалу непослідовний, із помилками, пропускає фрагменти, важливі для розуміння думки.
111-120 балів	Вступник не в повному обсязі володіє загальними теоретичними відомостями з історії; знає близько половини навчального матеріалу, дає недостатньо повну відповідь на поставлені питання; помиляється у визначенні основних історичних понять і процесів; фрагментарно характеризує явища; називає окремі важливі дати; з допомогою наводить прості приклади; не вміє обґрунтовувати свої думки; виявляє

	фрагментарні знання та розуміння основних історичних подій і явищ, викладає матеріал неповно, непослідовно й з помилками; не вміє виділяти головне.
121-130 балів	Вступник знає більше половини матеріалу, про який запитують; розуміє основні події та дати з історичних періодів; здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати висновки, але не завжди підкріплені прикладами, у цілому теоретичні питання розкриває поверхово.
131-140 балів	Вступник у цілому орієнтується в системі основних історичних подій і явищ, але припускається суттєвих помилок у їх тлумаченні; уміє визначати основні причини та наслідки подій за описом; робить висновки, але нечітко формулює їх; відповідь у цілому правильна, але може бути порушена хронологія викладу матеріалу. У цілому питання розкрито, але помітний репродуктивний характер, відсутня самостійність суджень, їх аргументованість.
141-150 балів	Вступник правильно й логічно відтворює навчальний матеріал; самостійно висловлює достатньо повну, зв'язну, з елементами самостійних суджень думку, орієнтується в системі основних понять та історичних процесів, але припускається несуттєвих помилок у їх тлумаченні; відповідь містить деякі недоліки, зокрема: порушення хронологічної послідовності викладу матеріалу; основна думка не завжди аргументується; осмислено виконує аналіз, допускаючи при цьому певну кількість помилок.
151-160 балів	Знання вступника з розділів курсу історії України є достатньо повними; він орієнтується в системі основних історичних понять і процесів, але припускається поодиноких несуттєвих помилок у їх тлумаченні, в установленні найсуттєвіших зв'язків і залежностей між аналізованими явищами, володіє спеціальною термінологією, проте допускає хронологічні помилки. Відповідь повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями.
161-170 балів	Вступник достатньо повно володіє історичним матеріалом; відповідає на поставлені запитання, аналізує й розкриває сутність понять, явищ, процесів, узагальнює, систематизує, встановлює причинно-наслідкові зв'язки; здатний системно аналізувати елементи структури всіх рівнів, виявляючи достатній рівень сформованості аналітичного й синтетичного мислення; вміє добирати різноманітні історичні факти для обґрунтування думки. Відповідь у цілому повна, правильна, логічна, обґрунтована, хоча їй і бракує власних суджень.
171-180 балів	Вступник володіє глибокими й міцними знаннями з історії, самостійно аналізує й розкриває сутність історичних понять, явищ, процесів, узагальнює, систематизує, встановлює

	причинно-наслідкові зв'язки; робить висновки; ілюструє теоретичні положення прикладами; уміє застосовувати теоретичні знання на практиці, про що свідчить повнота, правильність й логічна послідовність виконання різних видів розбору та аналізу явищ; матеріал викладає у хронологічній послідовності, яка інколи потребує незначних уточнень.
181-190 балів	Вступник демонструє високий рівень знань в обсязі навчальної програми з історії: вільно володіє спеціальною термінологією; виявляє повне її розуміння, обґрунтовує свої думки, теоретичні положення ілюструє прикладами; відповідь будує послідовно, правильно й логічно; відповідає на складні запитання, самостійно аналізує й розкриває сутність понять, історичних явищ, процесів, узагальнює, систематизує, встановлює причинно-наслідкові зв'язки. Відповідь у цілому точна.
191-200 балів	Вступник має глибокі, системні знання з історії; розв'язує складні проблемні завдання; вільно володіє спеціальною термінологією: виявляє повне її розуміння; під час відповіді ілюструє теоретичний матеріал прикладами; здатен переконувати, аргументувати, полемізувати, самостійно розкриває сутність історичних понять, явищ, процесів, узагальнює, систематизує, встановлює причинно-наслідкові зв'язки, схильний до системно-наукового аналізу історичних документів. Відповідь правильна, точна, повна, ґрунтовна й аргументована, відзначається логікою викладення матеріалу та абсолютною вірністю використання дат і історичних термінів. Вступник вільно висловлює власну думку щодо історичних явищ. Виявляє науковий інтерес до історії України.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бойко О.Д. Історія України : підручник. Київ :Академвидав, 2018. 704 с.

2. Власов В.С. Історія України (Вступ до історії). Київ: Генеза, 2018. 250 с.

3. Власов В. Історія України: Підручник для 7 кл. загальноосвіт. навч. закл.Київ: Генеза, 2018. 280 с.

4. Власов В. Історія України: Підручник для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл. Київ: Генеза, 2017. 256 с.

5. Гісем О.В. Історія України. 10 клас. Рівень стандарту: Підручник для загальноосвіт. навч. закл. / О.В. Гісем, О.О. Мартинюк. Харків: Вид-во «Ранок», 2018. 256 с.

6. Історія України: Навч. посіб. / Ю.А.Мицик, О.Г.Бажан, В.С.Власов. Київ: «Києво-Могилянська академія», 2017. 595 с.

7. Козицький А. (під ред.) Історія України: посібник для 10-11 класів. Львів: Піраміда, 2015. 256 с.

8. Кульчицький С., Шаповал Ю. Історія України (1914–1939): Підручник для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. Київ: Генеза, 2015. 304 с.

9. Кульчицький С., Шаповал Ю. Історія України (1939–2001): Підручник для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. Київ: Генеза, 2015. 320 с.

10. Плохій С. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності/ Пер. з англ. Р. Клочко. Харків, 2016. 496 с.

11. Струкевич О.Л. Історія України. Підручник для 11 класу. Київ: Грамота, 2015. 320 с.

12. Сургай Г.Г., Слюсаренко А.Г., Гусєв В.І. Новітня історія України (1900-2000): Підручник. Київ: Вища школа, 2015. 663 с.

13. Турченко Ф., Марокко В. Історія України: Підручник для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. Київ: Генеза, 2012. 352 с.

Рекомендовані курси для поглибленого вивчення дисципліни (неформальна освіта):

1.Історія України в історіях — ilearn.org.ua

2.Історія України. Повний курс підготовки до ЗНО — prometheus.org.ua

3.Єдина Україна: становлення національної ідентичності — courses.zrozumilo.in.ua

4.Українська революція 1917–1921 років: досвід державотворення — prometheus.org.ua

5.Україна і Європа: 1000 років спільної історії — prometheus.org.ua

6.Історія та культура України — ed-era.com